

Høring –

NOU 2024:3 Felles innsats mot ekstremisme:

Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet

Høringsuttalelse fra Presteforeningen

Presteforeningen har følgende bemerkninger og innspill til ekstremismekommisjonens utredning og anbefalinger:

Utredningen legger vekt på tros- og livssynssamfunns og andre sivilsamfunnsaktørers rolle i det forebyggende arbeidet. Presteforeningen vil i likhet med utredningen understreke at tros- og livssynssamfunn og arenaer og organisasjoner for religions- og livssynsdialog er viktige aktører i forebyggende arbeid, som arenaer som kan fremme gjensidig forståelse, gi tilhørighet, og motvirke utenforskap og hatkriminalitet. Utredningen nevner at sivilsamfunnet unntaksvis kan være involvert i intervensjoner overfor enkeltpersoner i risikozonen, som forebygging på selektivt eller individuelt nivå. Presteforeningen støtter utredningens understrekning av at «det er viktig for aktørene i sivilsamfunnet at roller, ansvar og forebyggingsnivå er avklart», og at kompetanse og kvalitet er viktig (s. 245).

- Presteforeningen støtter kommisjonens anbefaling om at «Sivilsamfunnet, inkludert organisasjoner, tros- og livssynssamfunn, partene i arbeidslivet og spillsamfunn, involveres i større grad i det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og ekstremisme på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå» (kap. 55.4, s. 406).
- Presteforeningen vil etterlyse avklaring av forhold knyttet til taushetsplikt og avvergeplikt, og av håndtering av utveksling av opplysninger mellom offentlig forvaltning og sivilsamfunnsaktører som Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn.
- Presteforeningen støtter det påtenkte kurstilbudet til ledere i trossamfunn, idrettslag m.fl. med vekt på radikaliserings og voldelig ekstremisme, og ber om at dette utvikles og tilbys så snart som mulig.
- Presteforeningen viser til kompetanseutviklende tiltak som utdanningstilbudet for religiøse ledere på Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo, mastergraden i Lederskap, etikk og samtalepraksis (også på Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo), utdanning av dialogpiloter og veivisere, og ber om at det prioriteres midler til slikt arbeid, inklusive satsing på dialogteologi og dialogkompetanse for ansatte i Den norske kirke.
- Presteforeningen understreker betydningen av samarbeids- og dialogorganisasjoner på tros- og livssynsfeltet, som Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Muslimske dialognettverk, Norges kristne råd og andre nasjonale og lokale dialogaktører, og ber om at de økonomiske rammene for slikt arbeid styrkes.
- Presteforeningen støtter at det prioriteres å forske på tros- og livssynsdialog og samarbeid med religiøse aktører i det forebyggende arbeidet.

Når det gjelder «Tros- og livssynsstøtte i fengsler» som er menneskerettslig forankret i retten til religions- og livssynsutøvelse, vil Presteforeningen understreke at tilgang på tros- og livssynsstøtte først og fremst skal ivareta denne menneskerettslige forpliktelsen. Sekundært kan dette bidra til å forebygge ekstremisme.

I utredningen heter det «Fengselsprestene er forpliktet til å invitere inn religiøse ledere fra andre trossamfunn dersom innsatte ber om det». Presteforeningen vil understreke at det i henhold til

rundskriv V-13B/2009 (likelydende G-3/2009): *Samarbeid om tros- og livssynstjenester i fengsel, er fengselets oppgave, skjønt dette ofte i praksis ivaretas av fengselsprestene.*

- Presteforeningen mener det med fordel kan klargjøres tydeligere for de innsatte at det er fengselet ved fengselsleder som har det overordnede ansvaret for oppfølging og gjennomføring av tros- og livssynstjenester i fengslet, og at det ikke er fengselspresten som er ansvarlig for eventuelt manglende tjeneste fra andre tros- og livssynssamfunn.
- Presteforeningen støtter kommisjonens anbefaling om at «Det etableres en statlig finansiert tilskuddsordning til å utøve tros- og livssynsarbeid i fengsler og å lære opp og veilede dem som utfører det». Presteforeningen vil understreke betydningen av at tros- og livssynstjeneste er en importert tjeneste. For at tros- og livssynstjeneste i fengsel skal kunne bidra til å forebygge ekstremisme, er det vesentlig at ikke tros- og livssynstjenesten oppfattes som en del av kriminalomsorgens maktapparat i straffegjennomføringen. Presteforeningen vil også understreke at det for å opprettholde tros- og livssynstjenestens troverdighet og legitimitet i fengslene, er nødvendig med dokumenterbar kompetanse i å ivareta tros- og livssynstjeneste i offentlige institusjoner for de som skal inn i slik tjeneste, og en klargjøring av hvem som har ansvaret for opplæring, veiledning og godkjenning.

Oslo 22.5.2024

Eva Klokkeud, leder